

μοσιεύει ἐξ ἄλλων γλωσσῶν συνόψεις 13 Ὀδοιπορικῶν, ὧν τὸ ἀρχαιότερον τὸ τοῦ Πέτρου Καζόλα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1494. Ἐπακολουθοῦσιν Ὀδοιπορικὰ ἐκ χειρογράφου τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου τοῦ ιε' αἰῶνος, τοῦ Ἰωάννου Sanderson 1584-1602), τοῦ Timberley (1601), τοῦ Sandys (1610), Περιγραφή τοῦ Σινᾶ, Χωρήθ καὶ τῶν παρακειμένων τόπων, ἐτέρα περιγραφή τῶν Προσκυνημάτων τῆς Ἱερουσαλήμ ἐκ χειρογράφου τῆς Βιβλιοθήκης Trinity College, Cambridge τοῦ ιστ' αἰῶνος, Ὀδοιπορικὰ τοῦ Brèves τοῦ 1604, τοῦ Albert Radioleau τοῦ ἔτους 1635, τὸ Ὀδοιπορικὸν τοῦ Surius (1644-1647), τοῦ M. J. Doubdan (1666), τοῦ Morison (1704) καὶ τέλος Προσκυνητᾶριον ἑλληνικὸν ἐκ χειρογράφου τῆς Βιβλιοθήκης Ὁξφόρδης τοῦ ιζ' αἰῶνος. Ἐφεξῆς παραθέτει ἀποσπάσματα ἐκ τῶν Ἀνεκδότων τοῦ Νεοφύτου Κυπρίου, σχετικὰ πρὸς τὰ ζητήματα τῶν Ἁγίων Τόπων, Ὀδοιπορικὸν τοῦ ρώσσου Ἰγνατίου Σμολιάνην κατὰ μετάφρασιν Ἀρχιμ. Καλλίστου Μηλιαρᾶ, ὡς καὶ τοῦ μοναχοῦ ρώσσου ἐπίσης Ζωσιμᾶ (1419-1422). Ὁ Σμολιάνην τῇ 11^ῃ Φεβρουαρίου 1392 εὗρισκόμενος ἐν Κωνσταντινουπόλει παρέστη κατὰ τὴν στέψιν τοῦ αὐτοκράτορος Μανουήλ Παλαιολόγου (1391-1425), ἦν ζωηρῶς περιέγραψε.

Ἐκ τῆς γενικῆς ταύτης ἀναγραφῆς τοῦ περιεχομένου τῆς πολυτίμου ἐκδόσεως τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων καταφαίνεται ἡ ἐξαιρετικὴ αὐτῆς σπουδαιότης. Τὰ δημοσιεύμενα Ὀδοιπορικὰ παρέχουσιν ἄφθονον ὕλικὸν οὐχὶ μόνον διὰ τὰ ἱερὰ Προσκυνήματα τῶν Ἁγίων Τόπων, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλους τόπους τῆς Ἀνατολῆς κατὰ τὸν ιε', ιστ' καὶ ιζ' αἰῶνα.

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Histoire de l'Église depuis les origines jusqu'à nos jours, publiée sous la direction de A. Fliche et V. Martin. 4. De la mort de Théodose à l'élection de Grégoire le Grand, par P. de Labriolle, G. Bardy, L. Bréhier, G. de Plinval, Paris, Bloud et Gay, 1937.

Ὁ τόμος οὗτος εἶναι ὁ τέταρτος τῆς σειρᾶς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, ἣτις δημοσιεύεται ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν κ.κ. Α. Fliche καὶ V. Martin, περιλαμβάνει δὲ μετὰ γενικὴν βιβλιογραφίαν τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ 395 μέχρι τοῦ 590, ἦτοι δύο περίπου αἰῶνων. Πρόκειται περὶ συνθετικοῦ ἔργου, ἐν ᾧ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ λεπτομερὴς καὶ ἐμπεριστατωμένη ἐκθεσις, οὐχ ἦτιον τὸ ἔργον παρέχει πλήρη τὴν εἰκόνα τῆς κινήσεως τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν εἰρημένην περίοδον.

Ἐν τῷ πρώτῳ μέρει ἐκτίθεται ἡ πτώσις τοῦ Ἐθνισμοῦ ὑπὸ P. de Labriolle, ἡ δρᾶσις τοῦ Ἱερωνύμου καὶ ὁ Ὁριγενισμὸς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ὁ ἅγιος Αἰγυπτίνος ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ὁ Πελαγιανισμὸς ὑπὸ τοῦ G. de Plinval, ὁ ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος ὑπὸ τοῦ G. Bardy, ὁ Ἀττικὸς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὁ Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, ἡ ἀρχὴ τοῦ Νεστοριανισμοῦ, ἡ διαλλαγὴ τῶν Ἀνατολικῶν πρὸς τοὺς Ἀλεξανδρινοὺς μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Πρόκλου (433-446) ἡ ληστρικὴ Σύνοδος Ἐφέσου καὶ ἡ Δ. Ὁἰκονομ. Σύνοδος ἐν Χαλκηδόνι καὶ ὁ Παπισμὸς ἀπὸ Ἰννοκεντίου μέχρι Λέοντος τοῦ Μεγάλου ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ G. Bardy, εἰς ὃν κυρίως ἀνήκει τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἐκθέσεως τοῦ πρώτου μέρους τῆς συγγραφῆς. Ἄλλ' εἰς αὐτὸν ἀνήκουσι καὶ τὰ πρῶτα τέσσαρα κεφάλαια τοῦ δευτέρου μέρους, περιλαμβάνοντος τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου μέχρι τῆς ἐκλογῆς Ἰουστίνου α. αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου (451-518) καὶ δὴ τὰς μετὰ τὴν Δ. Ὁἰκονομ. Σύνοδον Χριστολογικὰς ἔριδας ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων Λέοντος, Βασιλίσκου καὶ Ζήνωνος, εἰδικώτερον τὰ κατὰ τὸ «Ἐνωτικόν» ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀναστασίου, τὴν σύγχρονον κατάστασιν τῶν Ἐκκλησιῶν Περσίας καὶ Ἀρμενίας τὰ κατὰ τὸν Παπισμὸν μετὰ τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον καὶ τὰ Ρωμαϊκὰ σχίσματα (461-514). Ἐπακολουθεῖ ἐν κεφάλαιον περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν βαρβάρων λαῶν ὑπὸ P. de Labriolle καὶ περὶ τῆς δογματικῆς κινήσεως ἐν τῇ Γαλλορωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπὸ G. de Plinval.

Τὸ τρίτον μέρος τῆς συγγραφῆς περιλαμβάνον τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὰ ἔτη 518-590 εἶναι συντεταγμένον ὑπὸ τοῦ L. Bréhier ἐν μέρει καὶ ὑπὸ τοῦ G. Bardy, διαπραγματεύεται δὲ τὰ κατὰ τὴν κατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ καὶ τῶν διαδόχων του μέχρι τοῦ 590, τὴν σύγχρονον κατάστασιν τῆς Περσικῆς καὶ Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τὸν ε. καὶ τὸν στ. αἰῶνα. Τὸ τέταρτον μέρος περιλαμβάνει μόνον τρία κεφάλαια, ἢτοι περὶ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὑπὸ L. Bréhier καὶ τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς ἐν τῇ Δύσει ὑπὸ P. Labriolle.

Τοιοῦτο τὸ πλούσιον περιεχόμενον τοῦ τόμου. Βεβαίως δύναται τις νὰ παρουσιάσῃ ἀντιρρήσεις ἐπὶ τινων σημείων, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ μὴ ὁμολογήσῃ ὅτι οἱ διαπρεπεῖς συντάκται τοῦ τόμου προσεπάθησαν ὅπως ἀντικειμενικῶς ἐκθέσωσι τὰ γεγονότα καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκ τῶν πηγῶν δεδομένων.

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ